

PORTFÓLIÓ

Kelemen Annamária

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

**Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő tevékenység területen
pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak**

**Az állatasszisztált tevékenységek lehetőségei a MATE KC
Gyakorló Óvodában**

Konzulens: dr. Molnár Marcell István
egyetemi docens

Készítette: Kelemen Annamária
SG998T

levelező tagozat

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet

Pedagógus-továbbképzési Központ

Kaposvár

Tartalomjegyzék

1. A portfólió összeállításának szakmai háttere.....	2
1.1.Szakmai életút rövid bemutatása.....	2
1.2.Szakmai és személyes célok a képzéssel kapcsolatban.....	4
1.3.Önértékelés: erősségek, fejlesztendő területek.....	5
1.4.Személyes célok a képzés során.....	10
2. A szakmai fejlődést elősegítő dokumentumok reflektív bemutatása.....	11
2.1. A kompetenciák fejlődését összegző dokumentumok reflektív bemutatása	11
2.1.1.Ember-állat kapcsolatok	11
2.1.2.Állattal asszisztált tevékenységek.....	12
2.2.MATE KC Gyakorló Óvoda bemutatása.....	12
2.2.1.Élményporta az óvodában.....	14
2.2.2.Állattal asszisztált intervenciók óvodánkban.....	14
2.2.3.Állattal asszisztált tevékenységek a Maci csoportban.....	18
2.2.4.Az állatasszisztált tevékenységek hatásai.....	25
2.2.5.Esettanulmány.....	26
2.3.A szakmai fejlődés tényeinek összegzése.....	31
2.4.Összegző reflexió a szakmai fejlődésről.....	31
3.További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása.....	32
3.1.A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába.....	32
3.2.Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás.....	32
3.3.További szakmai tervek.....	33

1. A portfólió összeállításának szakmai háttere

1.1. A szakmai életút rövid bemutatása

Pályaválasztás

Már tizenévesen gyakran felfigyeltem arra, hogy a kisgyermekek rám mosolyognak az utcán, családi alkalmakon keresik a társaságomat, könnyen tudok velük kapcsolatot teremteni. Ennek hatására tudtam, hogy gyermekekkel szeretnék foglalkozni. Mivel az angol nyelv és a természet is mindig közel állt hozzám, így érettségi után egy évet Angliában au-pairként töltöttem. Egy gyönyörű, hatalmas farmon éltem, ahol a család a növénytermesztés mellett juhok és szarvasmarhák tenyésztésével foglalkozott, illetve az édesanya saját állatorvosi rendelőt működtetett. Három különböző korú (érkezésemkor 3 hónapos, 6 éves, 8 éves) gyermekre vigyáztam itt, ahol bizonyossá vált bennem, hogy óvodapedagógusnak szeretnék tanulni, mikor visszatérek Angliából.

Óvodapedagógiai tanulmányaim

Angliából hazatérve jelentkeztem a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar óvodapedagógus szakára. Itt ismertem meg az óvodáskorú gyermekek nevelésének szakmai alapjait. Gyakorlati képzésünk a mostani munkahelyemen, a Gyakorló Óvodában valósult meg, kiváló vezetőpedagógusok által. Tanulmányaim befejezése előtt, 2005 májusában, az oktatóim beneveztek a budapesti a Rózsa Borka Alapítvány tanulmányi versenyére, amelyen nyertes dolgozatot írtam. Mivel az angol nyelv és a korai idegen nyelvi nevelés továbbra is a szívügyem maradt, szakdolgozatomat „Idegen nyelvi nevelés az óvodában - Első lépések az angol nyelv felé” címmel írtam. Terveim közt szerepelt, hogy később kamatoztatni szeretném ezen a téren szerzett tapasztalataimat, ismereteimet. Óvodapedagógusi diplomámat 2005. június 16-án kaptam kézhez, kiváló eredménnyel.

Óvodapedagógusi tevékenységem

Hamarosan sikerült elhelyezkednem Kaposváron, a Búzavirág Óvodában. 2005. augusztus 16-án határozott idejű kinevezést kaptam. Pályakezdőként a legjobb helyre kerültem, egy szakmailag felkészült, innovatív nevelőtestületbe, ahol rengeteget fejlődhettem. Az óvoda egy lakótelep közepén helyezkedik el, ezért a nevelőtestület a környezeti nevelésre helyezte a hangsúlyt, saját kidolgozású, környezettudatos szemléletet alapozó pedagógiai programja alapján. A környezetvédelem, a természet szeretete nagyon közel áll hozzám, ezért nem okozott számomra nehézséget azonosulni a helyi programmal, sőt, így gyermekkorom természetközeli

tapasztalatait hasznosíthattam a csoportban. Pályakezdőként igyekeztem megismerkedni az intézmény alapvető dokumentumaival, a csoportom szokás és szabályrendszerével, a nevelőtestület munkamegosztásával és bekapcsolódtam a színvonalas nevelőmunkába, egyre több feladatot vállaltam. Három év határozott idejű kinevezés után 2008-ban megüresedett álláshelyre kerültem határozatlan idejű kinevezéssel. Angol nyelvi foglalkozásokat 2009-től volt lehetőségem tartani, heti egy alkalommal.

2010 februárjától 2014 augusztusáig gyermekvállalás miatt távol voltam az óvodától. Visszatérésem után áttanulmányoztam az óvoda dokumentumaiban történt változásokat, a nevelőtestületi feladatokból újra kivettem a részem és folytattam a heti egy angol foglalkozások vezetését. 2015-től a Búzavirág Alapítvány kuratóriumának tagja lettem. A vezető kérésére és az ő támogatásával jelentkeztem a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szakára. A négy féléves képzés alatt sok hasznos ismeretet szereztem. Szakdolgozatomat az óvodai tehetséggondozás témakörében „Tehetséggondozás a kaposvári óvodákban” címmel írtam. A záróvizsgára 2016. november 30-án került sor, ahol az elnök pozitív visszajelzései és elismerő szavai nagy hatással voltak rám. Akkor fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy szívesen vennék részt hallgatói képzésben oktatóként vagy vezető pedagógusként.

Váratlanul, 2017. augusztusában lehetőségem nyílt rá, hogy csatlakozhassak a Kaposvári Egyetem Gyakorló Óvodájának nevelőtestületéhez. 2017. szeptember 1-től dolgozom itt. Sok új feladat és kihívás elé állított szakmailag az új munkakör, mint vezető pedagógus. Megismerkedtem az óvoda alapidokumentumaival, dolgozóival, az új csoporttal, annak összetételével és az óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzésével kapcsolatos feladatokkal. 2019. novemberében minősítési eljáráson vettem részt, 99%-os eredménnyel teljesítettem a pedagógus II. fokozat követelményeit. Ma a nevelőtestület aktív tagjaként, az óvodapedagógusi és vezető pedagógusi feladatokon túl számos egyéb megbízást vállalva végzem napi feladataimat. Heti egy alkalommal vezetem az angol nyelvi foglalkozásokat is, ahol az angol nyelvi specializációt választó óvodapedagógus hallgatók teljesíthetik hospitálásukat, gyakorlatukat.

1.2. Szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban

Gyermekkorom óta mindig is igényeltem az állatok társaságát, közelségét. Otthonomban több kisebb és nagyobb állatfaj jelenleg is megtalálható. Azt gondolom, hogy az állatok segíthetnek az embereknek a különböző élethelyzetek megoldásában, a személyiség alakításában, a szorongás csökkentésében. Ezt a gondolatomat számos szakirodalom is alátámasztja, hiszen kutatások sora bizonyítja az állatok közelségének stresszoldó és fejlesztő hatását.

Óvónóként is fontosnak tartom, hogy az óvodás korú gyermekek is megtapasztalják az állatok jótékony hatásait, és megtanulják a felelős állattartás, az állatvédelem és a természetvédelem alapjait. Sajnos az a tapasztalat, hogy a családok többsége nem tart háziállatot, és ma már a nagyszülőknél sem jellemző a háztáji gazdaság, ahol a gyermekek megismerkedhetnének a különböző fajokkal és azok igényeivel, az állatok szeretetével.

Óvodánk joggyakorlatával kiváló színteret biztosít ennek ellensúlyozására, hiszen Élmenyportánkon a kertészkedés mellett állatokat is tartunk. Tyúkok és nyulak gondozásába segítenek be a gyermekek, illetve változatos állatasszisztált tevékenységekkel színesítjük a hétköznapiakat. A programokat elsősorban a zöld jeles napok köré szervezzük (pl.: állatok világnapja, Európai Mézes Reggeli nap, madarak és fák napja), de óvodán kívüli kirándulásokkal, helyszíni foglalkozásokkal is segítjük az állatokkal való ismerkedést. Rendszeresen ellátogatunk a KÁN-ra, Bószénfára a Szarvasfarmra, illetve a Pécsi Állatkert és Akvárium-Terráriumba.

Az óvoda udvarán tartott állatok mellett fontosnak tartom a csoportszobában is a jelenlétüket. Korábbi munkahelyemen akváriumot, illetve teknős terráriumot tartottam, de gekkó is élt a csoportban. Jelenlegi munkahelyemen pár évig szárazföldi teknőst gondoztunk közösen a gyerekekkel. Számomra szinte hihetetlen volt, hogy egy hüllővel is ilyen szoros érzelmi kapcsolatot tudnak kialakítani. Hatalmas segítségünkre volt a beszoktatás időszakában, hiszen remekül oldotta a kicsik szorongását. A nagyobbaknak pedig rendszeres beszélgetőtársává vált, szívesen fordultak hozzá, ha valami sérelem érte őket, vagy csak kicsit egyedül szerettek volna lenni. A teknőst egy nyúl váltotta a csoportban. Azt tapasztalom, hogy a gyerekek nagyon szeretik és igénylik a társaságát.

Az állatok jótékony hatásából és az állatok szeretetéből kiindulva régóta terveztem már ennek a képzésnek az elvégzését. Szeretnék hasznos tudást és tapasztalatokat szerezni az állattal

asszisztált fejlesztő tevékenységek terén, hogy egy arra alkalmas társállattal tudatosan tervezett tevékenységeket végezhessenek óvodámban.

1.3. Önértékelés: erősségek, fejlesztendő területek

Munkám során számos visszajelzést kapok teljesítményemről: az óvodavezetőtől, a szülőktől, egyéb szakmai partnereinktől, a gyerekektől, a hallgatóktól, a Neveléstudományi Intézet oktatóitól, és az Oktatási Hivatal szakértőitől. A külső értékelések mellett fontos, hogy reális önértékeléssel is rendelkezem, ismerjem saját erősségeim és fejlesztendő területeim.

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Óvodapedagógusi diplomámat 2005-ben szereztem. Továbbképzésekkel, önképzéssel, tanfolyamokkal folyamatosan bővíttem ismereteimet. Az általam elvégzett tanfolyamok változatosak: Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése, Fejlettségállapot mérése az óvodában – Mérési eredmények dokumentálása egyéni, csoport és intézményi szinten, Angol Kalauz Program, Beebot, Interaktív tábla használata az óvodában. 2016-ban a BME Közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzését végeztem el. A MATE KC Állatasszisztált pedagógiai fejlesztőtevékenység területen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés elvégzése már régóta szerepelt terveim közt.

Az óvodai nevelést meghatározó törvényi szabályozásokat figyelembe veszem munkám során. Nevelő munkánk fő szabályozói az Óvodai nevelés országos alapprogramja, a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről és ennek módosításai, a 20/2012. EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról, az óvoda Pedagógiai programja, Szervezeti és működési szabályzata (SZMSZ) és Házirendje. Az esetleges változásokról óvodavezetőnk tájékoztatja a nevelőtestületet, ezáltal naprakészen ismerem a ránk vonatkozó jogszabályokat.

Intézményünk Pedagógiai programjának, Házirendjének és SZMSZ-ének esetleges módosításiban vezetői megbízás alapján részt veszek.

A szakmai dokumentumok megújításában nagy szerepet vállaltam. 2018 tavaszán felmerült az igény az egyéni fejlődést nyomon követő dokumentum átdolgozására. Ebben a feladatban team vezetőként hasznosíthattam korábbi tapasztalataimat, illetve IKT kompetenciámat, melynek eredményeként két kolléganőmmel együttműködve elkészült az új egyéni fejlődési dokumentáció a Gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentum, szabályzattal együtt. A fejlődési naplók vezetését a csoportokban évente kétszer ellenőrzöm, ellenőrzési terv alapján.

Az új, jelenleg is használt óvodai csoportnaplót 2019-ben dolgoztam ki, melyet minden évben felülvizsgálunk, igény szerint módosítunk, bővítünk a törvényi szabályozásoknak és az óvoda arculatának megfelelően.

A folyamatos szakmai fejlődést a gyermekek fejlesztése, illetve az óvodapedagógus hallgatókkal kapcsolatos vezetőpedagógusi feladatok ellátása érdekében is fontosnak tartom.

Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

A csoport dokumentációit naprakészen, pontosan vezetem, a gyermekek fejlődésének nyomon követésével együtt. A nevelési tervet mindig a gyermekek, illetve a csoport aktuális fejlettségi szintjének megfelelően készítem el az adott időszakra, az előző időszak értékeléséből kiindulva. A fejlődést elősegítő tartalmakat elsősorban a külső világ tevékeny megismerése környezeti témához igazítva, heti lebontásban rögzítem. Két hétre előre tervezünk, így könnyebben figyelembe tudom venni az aktuális eseményeket, időjárást, jeles napokat. A tevékenységek tartalmait a vegyes csoport igényeit szem előtt tartva differenciáltan jelenítem meg. A megvalósításnál törekszem a komplexitásra, a változatos tapasztalatszerzési lehetőség biztosítására. A tartalmak megvalósulásáról értékelő feljegyzéseket készítek a csoportnaplóban.

Tervezéskor minden esetben figyelembe veszem a csoport összetételét, az életkori sajátosságokat, az egyéni képességeket, az aktuális tudásukat, illetve a csoportban lévő SNI-s, BTM-es és kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekeket, fejlesztési lehetőségeiket.

A tanulás támogatása

Fontosnak tartom a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzést, ezért változatos munkaformákat és módszereket alkalmazok az egyes tevékenységek során. Kiemelt szerepe van a játékoságnak, ugyanakkor szem előtt tartom a csoportban kialakított szabály és szokásrendszer következetes betartatását.

Vegyes csoport lévén az ismeretek átadása differenciáltan valósul meg. Ami a kiscsoportosoknak új, a középsősöknek és a nagyoknak ismétlő, ismereteket bővítő foglalkozás egy-egy adott téma kapcsán. Tehát nagyon fontos, hogy ismerjem a csoportot és a korábbi tudásukat, amire építeni szeretnék.

A tanulási tevékenységeknél mindig tekintettel vagyok a gyerekek aktuális állapotára, érdeklődésére. Előfordul, hogy egy tervezett tevékenységet a gyerekek igényei szerint módosítok, bővítek vagy csak mozgásos játékokkal cserélek le, amennyiben azt szükségesnek

látom. Az állattal asszisztált tevékenységekkel a gyermekeket még jobban szeretném motiválni, az ehhez szükséges tudást a képzés során szeretném elsajátítani.

A tanuló személyiségének fejlesztése, egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követem, rögzítem a Gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentumban, illetve a csoportnapló nevelési tervében. A további célokat az aktuális állapot, az elért eredmények alapján határozom meg a fejlesztési tervekben.

Jelenleg egy BTMN-es kislány van a csoportomban. Nála a szakértői vélemény javaslatait figyelembe véve fogalmazom meg a fejlesztési feladatokat, az őt fejlesztő logopédus és fejlesztő pedagógus szakmai véleményét kikérem.

Az egyéni bánásmód elvét igyekszem minden gyermeknél alkalmazni, a gyermek fejlettségének megfelelően differenciálni. Ez megvalósulhat a tevékenységek tartalmában, a módszerekben, a segítségnyújtás módjában és mértékében, az alkalmazott eszközökben vagy az időtatamban is.

Integráló óvodaként egyre gyakrabban találkozunk sajátos nevelési igényű vagy BTMN-es gyermekekkel, az ő diagnózisuknak, állapotuknak megfelelő fejlesztés érdekében a megfelelő szakirodalmakat, szakemberekkel való konzultációkat fontosnak tartom, tudásomat fejlesztem, bővítem.

Sajnos azt tapasztalom, hogy egyre több az olyan gyermek is, akiknél elsősorban viselkedési, magatartási problémák jelennek meg. A változatos problémahelyzetek, konfliktusok hatékony megoldása érdekében folyamatosan bővítem a jelenlegi tudásomat.

A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Munkám során igyekszem a derűs, bizalomteli légkör, a szeretetteljes gyermek-óvónő kapcsolat kialakítására céljaim, feladataim megvalósítása érdekében. Fontosnak tartom a beszoktatás során az érzelmi biztonság megalapozását, a társas kapcsolatok alakulásának elősegítését. Vannak, akik könnyebben barátkoznak, van, akinek még nagycsoportos korában is segíteni kell a kapcsolatainak a megfelelő alakításában. Ezekhez közös szerepjátékokat,

társasjátékokat, dalos játékokat alkalmazok legszívesebben, de a drámajátékok is kedveltek csoportunkban. Minden évben felmérem a csoport társas helyzetét egy szociometriai vizsgálattal, ami szinte tökéletesen leképezi a csoportba járó gyermekek baráti kapcsolatait, vagy esetleges peremhelyzetét. A mindennapos megfigyelések és a szociometria eredménye alapján tudatosan segítem a gyerekek interakcióit.

A társas kapcsolatok alakításához, a konfliktushelyzetek megoldásához mindig újabb és újabb játékok és technikák keresésében még aktívabbnak kell lennem a jövőben, illetve igyekszem a nyulat is bevonni az együttműködési készség, tolerancia, kommunikáció fejlesztésébe.

Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

A Gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentumban rögzített fejlődésmenet és a fejlesztési terv mellett a mindennapos megfigyelések, a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének elemzése után határozom meg a következő célokat. Rendszeresen alkalmazom a pozitív megerősítést, mellyel erősítem a gyermekek én képének alakulását, önbizalmát. Figyelek arra, hogy mindig az adott teljesítményt értékeljem, és ne csak úgy általánosan dicsérjek, hiszen ha kiemelem azt, hogy miért volt ügyes, vagy miben teljesített jól, még jobban motiválom a fejlődésre, a jobb teljesítményre. A dicséret mellett a hibajavítást is fontosnak tartom, ezt is elsősorban differenciáltan. Míg egy kisebb gyermeknél a helyes megoldás bemutatása, a nagyobbaknál a hibára való rávezetés, az önellenőrzés is jól működhet.

A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

Óvodánkban nagy hangsúlyt kap a külső világ tevékeny megismerésére nevelés, ami a legközelebb áll a szívemhez. Nagyon fontosnak tartom a természet megismertetését, a gyerekekhez közelebb hozását. Ennek érdekében sokszínű tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítok a csoportomba járó gyerekeknek a csoportszoba falain belül és kívül egyaránt.

Intézményünk hosszú ideje kiemelkedő tevékenységet folytat a környezeti nevelés terén. 2020-ban azonban új lehetőségek nyíltak meg előttünk, amikor az egyetem támogatásával az óvoda tulajdonává vált a szomszédságában levő ingatlan. A kertben emelt ágyásokat és állatketreceket alakítottunk ki a Bőszenfai Vadgazdálkodási Tájéközpont szakértő segítségével. A gyerekekkel így közösen kertészkedünk, illetve tyúkokat, nyulakat, komposztgilisztákat tartunk. A tapasztalatokat, szokásokat összegezve született meg az „Élményporta” jógyakorlatunk,

melynek kidolgozását az óvodavezető beleegyezésével én vállaltam. 2023 januárjában jógyakorlatunk által az Oktatási Hivatal Bázisintézményévé váltunk, az ezzel járó koordinátori feladatokat én látom el. A Bázisintézményi cím elnyerésével lehetőségünk van bemutatni a nálunk folyó magas színvonalú környezeti nevelést. Jógyakorlatunkat 2023. május 16-án a 16. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencián is bemutathattuk az óvodavezetővel. 2024. januárjában az Iskolakertek Alapítvány pályázatán Mentoróvoda kinevezést kaptunk, ezzel országos ismertséget és elismertséget szerzett óvodánk. Jelenlegi célom az állattal asszisztált pedagógiai tevékenységek bővítése egy nyúl bevonásával. Ehhez feltétlenül fejlesztenem kell a tudásomat, ezért is jelentkeztem a képzésre.

A „zöld” pályázatokat az óvoda vezetőjével közösen írjuk meg, a hozzájuk kapcsolódó feladatok megszervezésében és lebonyolításában aktívan részt veszek. Óvodánk 2017 tavaszán pályázott először, majd 2020-ban másodszor a Zöld óvoda címre, melyet el is nyert. Madárbarát Óvoda vagyunk, illetve az Állatbarát Óvoda címet is szereztünk már két alkalommal. Óvodakertünk kétszer vált „Magyarország legszebb óvodai konyhakertje” díj nyertesévé.

Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

A szülőkkel való hatékony kapcsolattartás elengedhetetlen a gyermekek fejlesztése céljából, ennek érdekében fogadóórákon, szülői értekezleteken, nyílt napokon, játszódélutánokon, internetes fórumokon biztosítom az információcsere, illetve információátadás lehetőségét. Tapasztalatom szerint a szülők szívesen fordulnak hozzám tanácsokért, megerősítésért, ötletekért.

A velem egy csoportban dolgozó kolleganőkkel is nagyon fontosnak tartom a szakmai együttműködést, ugyanúgy, ahogyan a gyermekeket fejlesztő hozzánk járó utazó pedagógusokkal – logopédusokkal, fejlesztő pedagógusokkal, pszichológussal – is.

A nevelőtestületben jól működik az információáramlás, a kommunikáció. Ha bármilyen szakmai kérdés merül fel, minden esetben sikerül azt hatékonyan megbeszélni, megoldani.

A hallgatói képzés eredményessége érdekében folyamatos a kapcsolattartás a MATE KC Neveléstudományi Intézettel, évente kétszer képzési értekezlet keretein belül is megbeszéljük a fontos feladatokat. Ugyanakkor a csoportomban gyakorlatukat teljesítő hallgatókkal is elengedhetetlen a megfelelő szakmai kommunikáció, a fejlődésüket segítő, támogató megbeszélések.

Az Oktatási Hivatal (OH) Bázisintézményeként kapcsolattartói feladatokat látok el az OH és óvodánk közt.

1.4. Személyes célok, feladatok a képzés során

Célom egy olyan képzettség megszerzése, mellyel megfelelő elméleti és gyakorlati tudással, magabiztosan vállalhatom állattal asszisztált foglalkozások lebonyolítását, kiegészítve ezzel az óvodánkban működő magas színvonalú, élményeken alapuló környezeti nevelést. Jelenleg egy nyúllal tervezem ezt megvalósítani, de hosszú távú céljaim közt szerepel, hogy legyen egy saját terápiás kutyám, amivel nem feltétlen csak az óvodás korosztályban, hanem más célcsoportokban is szeretnék dolgozni gyógypedagógussal történő együttműködésben.

2. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények

2.1. A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása

Az állattal asszisztált tevékenységek, az állatokkal való foglalkozás számomra elengedhetetlen, az életem fontos része gyermekkorom óta. Óvodapedagógusként régóta foglalkoztat a gondolat, hogy ezt hogyan lehet beépíteni az óvoda mindennapjaiba, a gyakorlatba. Fontosnak tartom, hogy a gyermekek minél közelebb kerüljenek a szűkebb és tágabb környezetükhöz, hogy minél több ismeretet, tapasztalatot szerezzenek már óvodás életkorban. Ennek eléréséhez a mi felelősségünk kiemelkedő fontosságú.

Az évek múlása során sajnos egyre inkább az a tapasztalatom, hogy a kommunikációs és a szociális készségek, képességek egyre gyengébbek az óvodát kezdő gyerekek körében. Sok esetben a kognitív képességek is elmaradást mutatnak az adott életkornak megfelelő szinthez képest. Gyakori, hogy a gyerekek nem rendelkeznek szabálytudattal, feladattudattal. Többek közt ezek miatt a hiányosságok miatt is fontosnak tartom, hogy a gyerekek állattal asszisztált tevékenységekben vegyenek részt.

Intézményünkben nagy hangsúlyt fektetünk a környezeti nevelésre, ennek keretén belül kertészkedéssel és állatgondozással is megismertetjük a hozzánk járó gyermekeket. Az állatok gondozásán túl szeretném a közelségükben rejlő fejlesztő hatásokat is hatékonyan kihasználni, ezért tartottam fontosnak, hogy ezen a képzésen részt vegyek. A kurzusok hallgatása, a beadandó dolgozatok megírása és a gyakorlati órák megerősítettek abban, hogy nagy létjogosultsága van az állattal asszisztált tevékenységeknek az óvodások körében. Számos új ismerettel gazdagodtam és tudományos oldaláról is megismertem azokat a hatásokat, amelyeket nap mint nap megtapasztalok az állatokkal való kapcsolataimban, ezeket reflektív módon mutatom be Portfóliómban.

2.1.1. Ember-állat kapcsolatok

Az ember és az állatok kapcsolatának történetét, az antrozoológia tudomány alapjait az *Állatvédelem* kurzus során ismerhettem meg alaposabban. Az emberek és az állatok kapcsolata több ezer éves múltra tekint vissza, az ember, mint faj megjelenésétől állandó kölcsönhatásban vannak egymással.

Az emberiség fejlődése során a kapcsolat jellege folyamatosan változott. Az őskorban az egység időszakával kezdődött, majd az állat táplálékká, ellenfélle, vetélytárrá vált. Később a

már többezres városokban élő, mezőgazdasággal, növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkozó ókori emberek a vadon élő, nekik károkat okozó állatokat ellenségként kezelték. Az évszázadok alatt folyamatosan növekvő népességszám és a technika fejlődése által az állatok egyre kiszolgáltatottabbá váltak az ember igényeinek. Az állat, mint erőforrás került előtérbe, majd a lőfegyverek feltalálásával egyidőben megindult a kíméletlen pusztításuk is.

2.1.2. Állattal asszisztált tevékenységek

Mára az állatok helyzete sokat változott, a lehető legkülönbözőbb színtereken segítik az emberek életét, munkáját, gyógyulását. Számos kutatás alátámasztja, hogy az állatok közelsége jótékonyan hat az emberekre, pozitív élettani hatásokat vált ki. Angliában már 1792-ben megkezdődött az állatok terápiás hatásainak beépítése a mentális betegségekkel diagnosztizált páciensek gyógyításába. Az első világháború után pedig Washingtonban is bevonták őket nemcsak a lelki, de a testi sérültek rehabilitációjába is. (Gelencsérné-Ékes, 2021)

Wilson biofilia hipotézisében 1984-ben fogalmazta meg, hogy az emberekben genetikailag kódolva van, hogy interakciókba kerüljön más élőlényekkel. Véleménye szerint ennek gyökerei az ember evolúciójára vezethetők vissza. (Molnár – Iváncsik – Di Blasio, 2021) Az őseMBER a környezetében levő állatok viselkedéséből következtetni tudott a veszélyhelyzetekre. Ugyanakkor az állatok nyugodtsága őt is nyugalommal, biztonságérzettel töltötte el. Az ember-állat kapcsolatokra ma is jellemző ez a hatás, bizonyított, hogy az állatokkal való foglalkozás stresszcsökkentő, nyugtató.

Mivel saját személyes és szakmai tapasztalataim is erre utaltak, fontosnak tartom, hogy minél többet tanuljak meg az ember-állat kapcsolatokról és arról, hogy miként vonhatom be az állatokat az óvadás korosztály nevelésébe, fejlesztésébe. Kiemelném az *Etológia, társállat a családban* és a *Segítő állatok kiválasztása, kiképzése kurzusokat ezen téren*. A képzésen elsajátított ismeretek megerősítenek abban, hogy nagy szükség van az állatok segítő erejének bevonására és utat mutatnak a különböző fajok tartásához, illetve viselkedésüknek, tulajdonságaiknak a mélyebb megértéséhez.

2.2. A MATE KC Gyakorló Óvoda bemutatása

Óvodánk Kaposváron, központi helyen, a forgalmas 67-es út mellett helyezkedik el. Körzetünkhöz emeletes és családi házas övezet is tartozik, de sok gyermek érkezik körzeten kívülről, akár a szomszédos falvakból is

Az óvoda épülete két részből áll. Az alsó épületben található két csoportszoba öltözőkkel és gyermekmosdókkal, illetve a konyha, a raktárak és a gazdasági iroda. A felső épületben került kialakításra a vezetői iroda, a logopédiai fejlesztő szoba és négy csoportszoba a hozzá tartozó öltözőkkel és mosdókkal. Az óvoda szomszédságában levő ingatlan 2020 tavaszán került az intézmény tulajdonába, ahol tornaszobát, fejlesztő szobákat, illetve a kertben állattartási és kertészkedési lehetőségeket alakított ki nevelőtestületünk. (MATE KC Gyakorló Óvoda Pedagógiai Program, 2022.)

A dolgozói összlétszám 29 fő. Ebből 1 fő óvodavezető, 12 fő óvodapedagógus, 6 fő dajka, 3 fő pedagógiai asszisztens, 1 fő óvodatitkár, 1 fő gazdasági ügyintéző, 3 fő konyhai dolgozó, 1 fő udvaros, 1 fő takarító. Jelenleg a gyermeklétszámunk 116 fő.

Gyakorló intézményként a gyermekek sokoldalú harmonikus nevelésén, fejlesztésén túl fontos feladatunk az óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzésének biztosítása, a mintaadás. Pedagógiai Programunk részletesen leírja az óvodás gyermekekkel és a hallgatók képzésével kapcsolatos célokat, feladatokat.

Kiemelt területként jelenik meg mindezek mellett a környezeti nevelés, melyet igyekszünk élményszerűen biztosítani a hozzánk járó gyermekeknek. Óvodavezetőnk iránymutatásával nevelőtestületünk nagy hangsúlyt fektet az ökológiai szemlélet megalapozására, ehhez folyamatosan bővítjük lehetőségeinket, ismereteinket. Eddig elért eredményink, címeink is ezt támasztják alá.

2019-ben, majd 2022-ben is elnyertük Zöld Óvoda címet. Mellette számos egyéb elismeréssel is gazdagodtunk: Madárbarát Óvoda, Állatbarát Óvoda cím, Legszebb Óvodai Konyhakert díj. Intézményünk csatlakozott az Állatvédelmi Kódexhez. Kerti tevékenységeink összegzését „Élményporta” joggyakorlat néven foglaltuk össze, mellyel 2023. januárjában az Oktatási Hivatal Bázisintézménye lettünk. Ezáltal lehetőségünk nyílik más intézmények számára bemutatni a náluk folyó pedagógiai munkát. Elfogadásra került második joggyakorlatunk is „Élmény Szín-Tár” néven, így a kertben megtermelt festőnövények vizuális tevékenységeken történő felhasználását is láthatják az érdeklődők.

Legfrissebb eredményünk, hogy az Iskolakertek hálózaton belül Mentoróvoda lettünk, ezáltal még szélesebb körben ismertethetjük meg kerti tevékenységeinket.

2.2.1. Élményporta az óvodában

A 4 éve megvásárolt ingatlannal 400 m² kertterület is az óvoda tulajdonává vált. A kertben emelt ágyásokat és nyulak, illetve tyúkok tartására alkalmas ketreceket építettünk a Vadgazdálkodási Tájéközpont segítségével. Minden csoport 2 emelt ágyással rendelkezik, melyben az óvónők a gyerekekkel együtt végzik az évszaknak megfelelő kerti munkákat. Törekszünk a regeneratív gazdálkodás megismerésére és kialakítására. A konyhakerti növények mellett fűszernövényeket, málnát, ribizlit is termesztünk. Virágágyásainkban változatos, színes virágokat nevelünk, sziklakertünkben szukkulensekkel ismerkedhetnek a gyerekek. A kert végében található kis tóban a halak mellett a vízi növények életét figyelhetjük meg. (MATE KC Gyakorló Óvoda „Élményporta jógyakorlat”, 2023.)

2.2.2. Állattal asszisztált intervenciók óvodánkban

Az évek múlása során sajnos egyre inkább az a tapasztalatom, hogy a kommunikációs és a szociális készségek, képességek egyre gyengébbek az óvodát kezdő gyerekek körében. Sok esetben a kognitív képességek is elmaradást mutatnak az adott életkornak megfelelő szinthez képest. Gyakori, hogy a gyerekek nem rendelkeznek szabálytudattal, feladattudattal. Többek közt ezek miatt a hiányosságok miatt is fontosnak tartom, hogy a gyerekek állattal asszisztált tevékenységekben vegyenek részt.

Az állatasszisztált munka szinterei és Az állatasszisztált pedagógia módszertana és hatásmechanizmusa, a fejlesztő team kurzusok által betekintést nyertünk a különböző állattal asszisztált tevékenységek céljaiba, feladataiba. Az állatasszisztált intervenció, vagyis az AAI (Animal Assisted Intervention) magába foglal minden olyan tevékenységet, mely az állatok segítségével, azoknak a bevonásával valósul meg. Három fő fajtája az AAA, az AAP/AAE illetve az AAT.

Az AAA (Animal Assisted Activity), vagyis az állatasszisztált aktivitás elsősorban egy olyan szervezett időtöltés, ahol a cél a résztvevők hangulatának, közérzetének javítása, az örömszerzés, nem pedig a fejlesztés. (Molnár – Iváncsik – Di Blasio, 2021.)

Az AAP/AAE (Animal Assisted Pedagogy), azaz állatasszisztált pedagógiában az állat a nevelés-oktatás során motivációs szerepet tölt be, elősegíti a tananyag átadását, elmélyítését.

A harmadik munkaforma, az AAT (Animal Assisted Therapy) gyógypedagógus által tervezett tudatos, nevelési-fejlesztési célokat tartalmazó állatasszisztált terápiás foglalkozás (Illés, 2006),

melyet mindig a gyermek egyéni igényeihez igazítanak. Ez történhet egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztéssel egyaránt.

Az állattal asszisztált tevékenységek már hosszú ideje jelen vannak az óvoda életében. 2020 előtt jellemzően az AAA vagyis az állatasszisztált aktivitás valósult meg. Mivel már ekkor is fontosnak tartottuk a környezet megismertetését, ezért igyekeztünk a lehető legváltozatosabban közel hozni a természetet. Ma már kimagasló szerepet tölt be az AAP/AAE vagyis az állatasszisztált pedagógia. Esetünkben a környezeti nevelés terén nagy hangsúlyt fektetünk a tevékenység alapú, minden érzékszervre ható tanulásra, a fenntarthatóságra nevelésre és az ökológiai szemléletmód megalapozására.

Udvarunkban összesen 6 nyulat és tyúkokat tartunk, melyeket szintén a gyerekekkel gondozunk. Hat csoportos óvoda lévén heti váltásban hat hetente kerül sor egy-egy csoportra az állatok etetésében, de bármikor megnézhetik őket, amikor csak szeretnék. A gyerekek megtanulják az állatok etetését, itatását, megfigyelik a tulajdonságaikat, szokásaikat. Nagy élmény számukra a tojások begyűjtése is. Mindezekon felül tanúi lehetnek már kiscsibék kikelésének és nyulak születésének, így a madarak és az emlősök szaporodása terén is szereznek tapasztalatokat. A hozzájuk járó gyermekek megtapasztalják, hogy milyen felelősséget vállalni egy másik élőlényért, az óvodapedagógusok segítségével gondos gazdává válnak. Fokozottan figyelünk az állatok tartása során, hogy igényeiknek megfelelő, optimális életfeltételeket biztosítsunk. Ezzel részben jó példát szeretnénk mutatni a gyermekeknek, másrészt igyekszünk megfelelni az állattartás alapvető elveinek. Ahogy azt az *Állatvédelem* kurzuson is elsajátíthattuk, az UK farm Animal Welfare Council 1979-ben tette közzé az öt legfontosabb elvet, ami alapján az állattartók biztosíthatják haszon- vagy házállataik jólétét. Ez az 5 mentesség nem más, mint a:

1. Szomjúságtól és éhségtől és alultápláltságtól mentes élet
2. Megfelelő kényelem és búvóhely (kényelmetlenségtől mentesség)
3. Megelőzés vagy gyors diagnózis és gyógyítás sérülés vagy betegség esetén (Fájdalomtól, sérülésektől, betegségektől mentes élet)
4. Természetes viselkedési minták gyakorlásának lehetősége (megfelelő hely, fajtársak)
5. Félelemtől mentesség (Farm Animal Welfare Council Press Statement, 1979)

Ezeket az alapvető elveket a tevékenykedtetésen keresztül megismertetjük a gyermekekkel is. A mindennapi gyakorlatban közösen valósítjuk meg betartásukat. Az állatainknak nap mint nap friss vizet és igényeiknek megfelelő minőségű és mennyiségű takarmányt adunk. Számukra

megfelelő méretű, kialakítású és felszereltségű ketrecekben élnek fajtársaikkal. Betegség vagy sérülés esetén állatorvosi ellátásban részesítjük őket. Egyik nyulunk betegsége alkalmával néhány gyermek is részt vehetett az állatorvosi vizsgálaton az óvoda szomszédságában található állatorvosi rendelőben. A félelemtől mentes életet a tartási körülményeken túl a gyermekek szokásalakításával, helyes viselkedési minták nyújtásával segítjük elő.

A haszonállatokon kívül rendelkezünk egy gilisztakomposztálóval is, ami alternatív módja a komposztálásnak. A giliszták életét, igényeit, a komposztálás folyamatát mára már jól ismerik a hozzánk járó gyermekek. A keletkező komposztot és a gilisztateát a kertben hasznosítjuk.

Állattal asszisztált programok óvodánkban

Nem csak a saját udvarunkban található állatokkal ismerkedhetnek meg nálunk a gyermekek. Zöld jeles napok, vagy akár gyermeknap kapcsán is rendszeresen szervezünk olyan programokat, melyek változatos, különleges állatfajok megismerését teszi lehetővé a gyermekek számára. A tudatos szervezéshez, tervezéshez hozzájárul az *Állattal asszisztált nevelés - oktatás és szabadidő* kurzus. Az órán elhangzottak segítik a jövőben a hatékony, jól átgondolt programtervezést és megvalósítást.

A Zöld jeles napok kapcsán szervezett programjaink

Már hagyománnyá vált óvodánkban, hogy az állatok világnapján Böszénfáról érkeznek hozzánk állatok. Többnyire lovagolható szamarak (Egér és Tündi), kecskék és tengerimalacok, de testközelből ismerkedhettek a gyerekek már kis szarvasborjúval is.

Más alkalommal rendőrkutya munkáját figyelhették meg óvodásaink egy meghívott rendőr és képzett rendőr-kutyája által.

A Kutyatár Természet- és Állatvédő Egyesületnek már több alkalommal szerveztünk gyűjtést. Ez esetben az állatvédelem fontosságát hangsúlyozzuk, érzékenyítjük a gyermekeket és a szülőket egyaránt.

Novemberben az Európai Mézes Reggeli napunk kapcsán Hanzel Róbert méhész tart kóstolóval egybekötött méhész-bemutatót minden évben. Erre az alkalomra nem csak felszereléseit és mézeit hozza magával, hanem egy üvegkaptárban szorgoskodó méheit is, akiket a gyerekekkel közelebbről is szemügyre vehetünk.

A madarak alaposabb megismerését megcélözva Madarak és fák napján volt már madárbemutatónk, illetve a Madársuli program is ellátogatott hozzánk sólyommal, törpekuvikkal. A gyerekek így betekintést nyerhettek a ragadozó madarak világába is.

Gyermeknap előtt egy teljes hetet a különleges, elsősorban környezeti programoknak szentelünk óvodánkban. Legnagyobb sikere a „Nem szeretem állatok” napjának van, ahol a gyermekek olyan állatfajokkal kerülhetnek közvetlen kapcsolatba, melyeket nem tartunk klasszikus értelemben vett házikedvenceknek. Kígyókról (boa, piton, gabonasikló), teknősökről, skorpióról, varánuszról, egerekről, gekkóról, axolotlról szerezhetnek új ismereteket. Ezeknek az állatoknak szinte mindegyikét gazdáik felügyeletével meg is simogathatják, megfoghatják. Kiderült ennek a programnak a kapcsán, hogy a „nemszeretem” állatok nem keltenek félelmet a gyermekekben, szívesen simogatják, veszik a nyakukba a legkülönbélebb kígyókat is. Kíváncsisággal, érdeklődéssel fordulnak az állatok felé, kérdeznek róluk. Tapasztalatunk szerint a szülők sokkal nagyobb aggodalommal fogadják ezeket az alkalmakat, szinte el sem tudják képzelni, hogy a gyermekeik bátran, félelem nélkül közelítik, fogják meg a bemutatott különleges állatokat. Azt gondolom azonban, hogy a kisgyermekkorban elkezdett szemléletformálás hatására nyitottabb személyiségeket tudunk nevelni, ezáltal kicsit ellensúlyozni tudjuk a szülők által a gyerekekbe nevelt fóbiákat. Célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek ne ijedjenek meg azonnal egy sikló láttán, mi több, ne akarják azt rögtön elpusztítani, mint ahogy azt sajnos nagyon sok felnőtt is megteszi, ha a kertjében talál egyet.

Kirándulások

Az óvoda kapuin kívül is rendszeresen szervezünk kirándulásokat. Minden évben ellátogatunk a nagycsoportosokkal Bőszénfára, ahol téli vadetetésben segédkezhetnek a gyermekek. Megismerhetik a nagyvadak főbb tulajdonságait, jellemzőit.

Május végén, június elején az iskolába lépő nagycsoportosaink a Pécsi Állatkert és Akvárium-terráriumba látogathatnak el. Ez a színtér számos olyan állatfaj közelebbi megismerését teszi lehetővé, akikkel eddig csak könyvekben vagy az internet segítségével találkozhattak gyermekek. A *Zoopedagógia* tantárgy nekem, mint kísérő óvónőnek felhívta a figyelmemet olyan állatkerti információkra, összefüggésekre, amiket ezentúl tudatosabban ki tudok használni, jobban oda fogok figyelni. A tantárgy kapcsán felmerült bennem a gondolat, hogy nagyon szívesen dolgoznék zoopedagógusként, hiszen így összeköthetném az általam kedvelt tevékenységeket: a gyerekekkel és az állatokkal való foglalkozást.

2.2.3. Állattal asszisztált tevékenységek a Maci csoportban

Mindig is fontosnak tartottam, hogy a csoportomban legyen valamilyen állat, akivel a gyerekek közelebbi kapcsolatba kerülhetnek. Sajnos az a tapasztalatom, hogy a szülők többsége nem szívesen tart otthon állatot, még akkor sem, ha kertes házban élnek. Ez a fajta „kényelmes” élet negatív mintát nyújt, hiszen a felelős állattartás alapjait nem ismerhetik meg ezáltal a gyermekek. Az állatokról való beszélgetések során volt olyan szülő, aki szerint - bár tudja, hogy gyermeke szeretne háziállatot - az állattartás nyűg, így biztosan nem fog otthonában kisállatot tartani. Ezt és az ehhez hasonló nézőpontokat, megnyilvánulásokat szeretném ellensúlyozni a csoportomban egy társállat segítségével.

A Maci csoportban néhány évig szárazföldi teknős színesítette a mindennapjainkat. A gyerekek szívesen kapcsolódtak be a vele kapcsolatos mindennapi teendőkbe. Mivel nagyon szelíd, akár kézből is tudták etetni. Számomra is meglepő volt, hogy milyen jó hatással volt a gyerekekre a jelenléte. Reggel sokan a teknőst üdvözölték először, csak utána mentek társaikhoz. A beszoktatós kiscsoportosok sokkal könnyebben elváltak a szülőtől, mikor a teknőshöz mentek „Jó reggelt kívánni”. Már akkor azt tapasztaltam, hogy a gyerekek személyiségének komplex fejlesztése könnyebben megvalósítható, szorongásuk csökkenthető.

A teknős mellett, amikor csak tehettem, a különböző környezeti foglalkozásokra is vittem be állatot a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés biztosítására: tavi halat, afrikai fehérhasú törpesünt, mongol futóegeret. Természetesen csak a saját, kézhez szoktatott állataimat, akiket jól ismertem. Az állattal asszisztált foglalkozásokon sokkal motiváltabbak, aktívabbak voltak a gyerekek, figyelmüket tovább fent lehetett tartani.

Tanulmányaim során az *Etológia, társállat a családban* kurzus során többféle állatfajjal is megismerkedhettem, akik jól bevonhatók az állatasszisztált tevékenységekbe. A halaktól a kétéltűeken és a hüllőkön át az emlősökig minden fontos tudnivalót elsajátíthatunk az egyes fajok előnyeiről vagy hátrányairól. Hobbyállattartóként nekem is sokféle állattal volt már előzetes tapasztalatom, amelyeket most az elméleti oldal megerősített, kiegészített. A Maci csoport társállatának kiválasztásakor fontos szempont volt számomra, hogy olyat válasszak, akit speciálisan állatasszisztált munkára tenyésztettek és neveltek, hiszen a gyermekekkel való interakciókhoz ők vonhatók be leghatékonyabban. Végül a MATE KC Állattenyésztési Tudományok Intézetének speciálisan terápiás célokra tenyésztett, szelektált törpe nyula mellett döntöttem, akit mérete és tartási körülményeinek könnyű megvalósíthatósága miatt tartottam alkalmasnak a csoport életébe való beépítésre.

Jelenleg a csoportomba 20 gyermek jár, 11 fiú 9 lány. Vegyes életkorú csoport 5 kiscsoportossal, 6 középsőssel és 9 nagycsoportossal. Egy nagycsoportos kislány BTMN-es, tanulási nehézséggel küzd. Egy kiscsoportos kisfiúnak nincs még szakvéleménye, de sok egyéb mellett fokozott mozgékonyág, indulatos, agresszív megnyilvánulások jellemzőek rá. Terápiás nyulunkkal, Pufival többek közt az ő személyiségfejlesztését is szeretném előidézni.

A nyúl tartási körülményei

„A kedvtelésből tartott állatot úgy kell tartani, hogy az állat tartása lehetővé tegye annak természetes viselkedését” (41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet) A kormányrendelet ebben az egy mondatában lefedi az állattartók kötelezettségeit, ami a különböző állatfajok kapcsán felmerülhet. Az állat helye, etetése, itatása, gondozása terén a gazdának biztosítania kell mindazt, ami az adott faj szükségleteinek megfelel.

Jelenleg a törvény legalább 0,5 m² alapterületű ketrecet ír elő a törpenyulak tartásához. Ehhez a 100x50 cm-es, 50 cm magas kisállat ketrec teljesen megfelelő. Természetesen ez nem jelenti az állatok állandó bezártságát, biztosítani kell számára az aktív mozgási lehetőséget.

A ketrec alapvető felszerelése az etetőtál és az itató, a szénatartó és a fogkoptató. Mivel a nyúl szobatisztaságra szoktatható, ezért célszerű egy sarok alomtálcát pellettel bélelve a ketrecben biztosítani. Ez a könnyebb tisztítást és a szagmentes tartást is elősegíti. Prédaállatként a nyulak ösztönösen búvóhelyet keresnek, ha megijednek, ezért a ketrecben egy erre alkalmas tárgyat is érdemes elhelyezni. A nyúl egészségének védelme érdekében javasolt a ketrecet huzatmentes, állandó hőmérsékletű, szűrt napfényel ellátott helyen tartani. Kerülni kell az állandó fény és zajhatást. Szabadon engedésekor ügyelni kell arra, hogy a számára mérgező vagy életveszélyes tárgyakat, növényeket ne érhesse el vagy ne férhessen hozzá.

A nyúl számára folyamatosan biztosítani kell a tiszta vizet, ehhez golyós önitató teljesen megfelelő. Etetése sem okoz nehézséget. Pelletált nyúltáppal, szénával és friss zöldségekkel vagy gyümölcsökkel takarmányozható.

Saját nyulamnak mind az óvodában, mind pedig az otthonomban biztosítottam a szükséges tárgyi feltételeket.

A nyúl szállítása

Mivel szerettem volna, hogy a nyúl ténylegesen a mindennapok részévé váljon a csoportomban, azt a megoldást tartottam célszerűnek, ha hétfő reggeltől péntek délutánig bent tartózkodik az óvodában. Ezzel a döntéssel azonban nem csak kényelmi funkciókat töltöttem be, hanem a

nyúlnak is kevesebb utazás okozta stresszhelyzetet teremtettem. Suba-Bokodi Éva, Nagy István és Molnár Marcell vizsgálatai igazolták, hogy az állattal asszisztált aktivitásokba bevont nyulak kortizol szintje a szállítás során jelentősen megemelkedik, tehát az utaztatás egyfajta nyomást gyakorol rájuk (Suba-Bokodi – Nagy – Molnár, 2024).

A szállításhoz kisállatok számára alkalmas szállítóboxot vásároltam. Ügyelek arra, hogy a nyúl csak a legszükségesebb ideig tartózkodjon a boxban, illetve, hogy az utaztatás ideje alatt túl hideg, túl meleg, illetve felesleges rázkódás vagy ütődés ne érje.

Nyúllal asszisztált tevékenységek a Maci csoportban

Terápiás célokra szelektált nyulamát 2023. októberében vásároltam, akivel 3 hétig otthon ismerkedtem. Miután már jobban összeszoktunk, utána vittem be Chilit a csoportomba. A nagy találkozást megelőzően sokat beszélgettem a gyerekekkel az új csoporttárs érkezéséről, a nyulak tulajdonságairól, a vele kapcsolatos szabályokról. A megfelelő méretű ketrec és felszerelések beszerzése után november 13-án mutattam be a nyuszit a gyerekeknek.

1. kép: Ismerkedés Pufival (Forrás: saját fotó)

Ahogy reggel sorban érkeztek, mindannyian nagy érdeklődéssel vették körül a nyusziketrecet, és nagyon ügyeltek rá, hogy halkán, fegyelmezetten beszélgessenek körülötte. Néhányan mesekönyvet, játékot tettek a ketrec köré, volt, aki mesét is mondott neki, hogy jobban tudjon aludni. A nagycsoportos lányok sorra rajzolták a nyulas képeket. A játékidő után a csoportszoba közepén nagy körben leültem a gyerekeket, úgy, hogy a térdeik törökülésben összeérjenek. Megbeszéltük, hogy hogyan, milyen hangerővel szabad beszélgetnünk. Egy plüssnyuszint gyakoroltuk, hogyan szabad simogatni óvatosan az állatokat a fejtől a farkukig, hogyan érintsük meg őket, úgy, hogy az nekik jó legyen. Megkérdeztem a gyerekeket, mindenki szeretne e a körben maradni, amikor kiviszem a nyulat. Egy kislány van a csoportban, akiről

tudom, hogy fél az állatoktól, ő jelezte is, hogy inkább kiállna. A kört újra összezártuk, és kivettem Chilit a ketrecéből. A gyerekek nagyon finoman értek hozzá, türelmesen várták, hogy hozzájuk is odamenjen. Akihez önként nem ment oda Chili, hozzá óvatosan odatereltem, hogy mindenki részt vehessen az ismerkedésben, a simogatásban. A körön kívül levő kislány is kérte, hogy hadd simogassa meg ő is, ezért kézbe vettem a nyulat, így közelebb mert jönni és ő is megsimogatta a hátát. Amíg Chili körbejárt, beszélgettünk a tulajdonságairól, és rövid időn belül átkereszteltük a gyerekek kérésére. „Olyan puffancs a pofija” mondták, így Pufi lett az új neve. Mivel ez volt Pufi első napja a gyerekek közt, a sok inger hatására ő is hamar elfáradt. Ahogy ezt éreztem, elmagyaráztam a gyerekeknek, hogy most szüksége van pihenésre, mert neki ez egy nagy kirándulás és kimerült, pihennie kell. Így teljes egyetértésben visszatettem a ketrecébe. Pufi azóta is nagyon ügyesen jelzi, mikor szeretne visszavonulni. Egyszerűen csak bemászik az ölembe és eldugja a fejét.

2. kép: Rajzok Pufiról

(Forrás: saját fotó)

3. kép: Pufi ismerkedik

(Forrás: saját fotó)

Pufi gondozásába nap mint nap bekapcsolódnak, segítenek a gyerekek. A reggeli első teendőnk az alomtálca kitakarítása, majd etetés, és a vizes tartály feltöltése friss vízzel. Több kisgyermek elmondta Pufi érkezése óta, hogy otthon is szeretne nyulat, de a szülők nem engedik. Így megegyeztünk abban, hogy mi közösen gazdáik vagyunk, közösen gondoskodunk róla. A mindennapi teendők, a nyuszis tevékenységek által komplexen fejlődik személyiségük.

A Pufival történő tevékenységek során mindig figyelembe veszem a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait, ennek megfelelően kapják tőlem a feladatot. A BTMN-es kislánynál kiemelten odafigyelek a kommunikációra, szókincsbővítésre, a figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztésére, mindemellett az önbizalmát is igyekszem fejleszteni folyamatos pozitív megerősítéssel.

Hetente legalább egy alkalommal kört alkotunk, leülünk, a kör közepére betesszük Pufit. Míg a nyúl körbe-körbe járkal a gyermekek közt, addig mindig beszélgetünk, mesélünk, verselünk, énekelünk. A gyerekek várják, hogy a nyúl hozzájuk is odamenjen, ennek érdekében halkán, nyugodtan viselkednek, hiszen tudják, hogy csak így mer közelíteni hozzájuk Pufi. Megtanulták a gyengéd érintést és simogatást, nagyon óvatosan nyúlnak felé és hozzá.

4. kép: Az állatoktól féltő kislány Pufival

(Forrás: saját fotó)

A csoportos „körbeülős” foglalkozásokon kívül rendszeresen kiteszük Pufit egy padokból épített karámba. A padok megakadályozzák, hogy elbújjon a szekrények alá, ugyanakkor

teret biztosítanak számára a mozgásigényének a kielégítésére. Egyfajta védő szerepe is van a padoknak, hiszen megóvják Pufit attól, hogy véletlen valaki rálépjen vagy elbotoljon benne a csoportban folyó játéktevékenységek közben. A gyerekek ilyenkor kettesével, egymást váltva bent lehetnek nála. Szeretik simogatni, fésülni, etetgetni, közben beszélgetnek vele és egymással. Minden nap kérik és várják, hogy megépítsük a karámot.

Az 1. táblázatban a képességfejlesztési lehetőségeket sorolok fel példákkal, melyek a nyúl segítségével megvalósultak.

1. táblázat: Fejlesztési lehetőségek a nyúl által

(Forrás: saját szerkesztés)

Képességfejlesztés területe	Példa
Nagymozgás	- nyúl mozgásának utánzása - „Nyuszi fülét hegyezi”, „Nyuszi ül a fűben” dalok éneklése mozgással - karámba való be- és kilépés
Finommotorika	- káposztalevél tépése kisebb darabokra - nyúl rajzolása, festése (nagyoknak egyéni festés, kicsiknek felületfestés), gyurmázás - nyulas színezők színezése - etetőtál, jutalomfalatos labda feltöltése - nyúl simogatása, fésülése - Pufi otthonának megépítése a szőnyegen

Érzékelés-észlelés	<ul style="list-style-type: none"> - nyúl simogatása - magvak adagolása kézzel - nyúl adta hangok hallgatása: mozgás, rágás - nyúl külső tulajdonságainak megfigyelése
Figyelem	<ul style="list-style-type: none"> - nyúl külső tulajdonságainak megfigyelése -hogyan reagál a nyúl – nyúl viselkedésének megfigyelése, értelmezése
Emlékezet	<ul style="list-style-type: none"> - nyuszis dal éneklése - nyulas mesék felidézése - nyulak tulajdonságainak, igényeinek felelevenítése
Gondolkodás	<ul style="list-style-type: none"> - gondozási teendők, etetés, itatás - nyulak jellemzői, tulajdonságai - ok-okozati összefüggések
Fantázia	<ul style="list-style-type: none"> - festés: Pufi kirándul: Ki hova vinné kirándulni? - építőszőnyegen Pufi otthonának megépítése
Kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> - szókincsbővítés: pl. alomtálca, szénatartó, pellet, fogkoptató - keveset beszélő, szinte csak mutogató kiscsoportos beszédének aktivizálása - spontán és tervezett beszélgetések az állatokról, Pufiról - nyulas mesék mesélése, mesélés Pufinak
Viselkedési normák	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés a természet és az állatok védelméről - türelem: közös foglalkozások során türelmesen kivárják, míg a nyúl odamegy hozzájuk vagy kivárják, míg ők mehetnek a karámba - empátia: elfogadják, ha Pufi elfárad és vissza kell tenni a ketrecbe -önfegyelem: az állatok, így Pufi jelenlétében halkabban kell játszani, beszélni -szokásalakítás: kézmosás Pufi simogatása után

5. kép: Már könnyebb Anyától elválni

(Forrás: saját fotó)

6. kép: Egyre bátrabb nagycsoportosunk

(Forrás: saját fotó)

A legsikeresebb hatások közé sorolom, hogy a keveset beszélő 3,5 éves kisfiú a nyuszival nagyon szívesen beszélget és énekel neki. A szorongó, reggelente az édesanyjáról nehezen leváló nagycsoportos kislányunk siet be Pufihoz, hogy megsimogassa. Az agresszív megnyilvánulásokat produkáló, egyelőre vizsgálati eredménnyel nem rendelkező kiscsoportos kisfiú könnyebben elterelhető, motiválható a nyúl jelenlétében. A szinte minden állattól féltő nagycsoportos kislány pedig bátran simogatja a nyulat a ketrecben és ma már be mer lépni hozzá a karámba is. Az egyébként hangos, nyüzsgő csoportot könnyebben lehet halkabb játéokra motiválni.

Tanulmányaim során több cikket, kutatást olvastam a terápiás nyulak bevonhatóságáról, szorongáscsökkentő, szociális és kognitív képességekre gyakorolt hatásairól. A MATE kutatócsoportja által az általános iskola első osztályában végzett vizsgálatokban személyes érintettségem is volt, lányom az egyik vizsgálati osztályba járt. Ő maga is mindig pozitív érzelmekkel nyilatkozott az osztálynyúlról, szerette, igényelte, hogy ott legyen. Molnár Marcell, Iváncsik Réka és Di Blasio Barbara osztálytermi kutatásaik során más feltételekkel valósult meg a nyúl jelenléte, mint nálunk az óvodában. Hathetes periódusokban nyúl nélkül és nyúl jelenlétében vizsgálták a gyermekeket gyógypedagógus hallgatók bevonásával. A gondozási feladatokat ott is a gyermekekkel közösen végezték a pedagógusok. Ugyanakkor a nyulas foglalkozások 45 percesre voltak tervezve, gyógypedagógus bevonásával valósultak

meg, ahol a gyermekek is közvetlen kapcsolatba kerülhettek a nyúllal. A vizsgálatok igazolták az állat stresszcsökkentő hatását az első osztályos gyermekek körében (Molnár M. – Iváncsik R. – Di Blasio B., 2021). Bizonyos tanórák alatt az osztálynyúl szabadon járkálhatott a tanteremben, ami jelentős motiváló hatással volt a gyermekek számára. Sajnos ezt a szabadságot mi nem tudjuk megteremteni a csoportban, hiszen az óvodában nem tanórai keretek közt zajlanak a napirend szerinti tevékenységek. A szabad játékidőben és a játékba integrált fejlesztő tevékenységek közben is állandó mozgásban vannak a gyermekek, így a nyúl biztonsága érdekében csak a közös, maximum 20-25 perces foglalkozások és a paddal leválasztott terület lehet opció számunkra a nyulas tevékenységekre.

Pufit alkalmanként másik csoportokba is átviszem az adott csoport óvodapedagógusaival egyeztetett időben. Mindenhol elsődleges szempont a nyúllal való helyes bánásmód megbeszélése, a nyúl érintésének, simogatásának a gyakorlása a plüssnyúl bevonásával. Minden esetben hangsúlyosan odafigyelek az ő biztonságára, hogy a számára ismeretlen helyszínek és személyek közt minél kevesebb stressznek legyen kitéve.

2.2.4. Az állatasszisztált tevékenységek hatásai

Az állatasszisztált pedagógia módszertana és hatásmechanizmusa, a fejlesztő team kurzuson tanultak a nyúllal való tevékenységek során a gyakorlatban is mind beigazolódnak, alátámasztják a korábban csak feltételezett, majd a tanulmányaim során elméletben elsajátított ismereteket. Az állattal asszisztált tevékenységek spontán hatásai mind érvényesülnek a mindennapjainkban a Maci csoportban. Számos új ismerettel gazdagodtak a gyerekek a nyulak kapcsán. A már jól ismert külső tulajdonságokon túl közelebből megismerték a gondozásukat, hogy hogyan viselkedjenek az állat közelében. Új ismeret volt számukra, hogy a nyulak foga folyamatosan nő, és az is, hogy szobatiszták. Ezáltal a szókincsük is bővült, sokan most hallottak először az alomtálcáról vagy pelletről. A nyúl jelenlétében, közvetlen közelében halkabban, nyugodtabban viselkednek a gyerekek, gyakran egymást figyelmeztetik a csendesebb játéokra. A nyúl társként van jelen a csoportban, a gyermekek számára elérhető helyen található a ketrece. Amikor nem a karámban van, akkor is bármikor odaléphetnek hozzá, kinyithatják a ketrec ajtaját, simogathatják, fésülhetik. Pufi oldja a szorongásukat, stresszcsökkentő hatása van. Gyakran előfordul, hogy mesekönyvvel a kezükben melléülnek és történeteket mondanak, képeket mutatnak neki. Biztonságérzetet ad számukra a jelenléte, mára biztos ponttá vált a csoportban. A közös tevékenységek, a karámos nyuszizás, vagy csak a ketrec mellett történő beszélgetések is alátámasztják, hogy az állatok segítenek a kapcsolatok

kialakításában vagy elmélyítésében. November óta egyre jobban megtanulták értelmezni Pufi testbeszédét, értik, mit jelent a fülek állása, vagy az, ha elvonul, bújik. Gyakran megjegyzik nap közben, hogy „Pufi jól van, felfelé állnak a fülei!”. Ebből latható, hogy az empátiás készségek fejlődésére is kiváló hatással van. A tevékenységek végén elfogadják, ha Pufi elfárad és visszamegy a helyére. A nyúlal való kezdeményezéseik során egyfajta irányító, gondoskodó szerepet töltenek be. Egyre közelebb kerülnek a környezetükhöz azáltal is, hogy szívesen hoznak zöldségeket, vagy akár a kertben szedhető fűféléket, gyermekláncfű levelet. Megtanulják megkülönböztetni, hogy mi adható és mi nem a nyulak számára és igyekeznek többen is a kedvébe járni reggeli érkezéskor.

2.2.5. Esettanulmány

Problémafelvetés, célmeghatározás

M. 4 éves kisfiú, 2023. szeptembere óta jár a jelenleg 20 fős vegyes csoportunkba. Korábban bölcsődés volt. Teljes családban él szüleivel és két évvel idősebb fiútestvérével, aki szintén a csoportunk tagja.

M. rendkívül mozgékony, figyelme csapong, nehezen köthető le pár percnél tovább. A szociális készségek terén nagy elmaradást mutat a korának megfelelő elvárható szinttől. Társaival való kommunikációja gyakran durva, ez verbális és nonverbális megnyilvánulásokban is tetten érhető. A legnagyobb elővigyázatosság ellenére naponta többször adódnak olyan helyzetek, melyekben bánt másokat. A társak felé irányuló közeledése sokszor akaratlanul is durva, nem éri a különbséget a gyengéd érintés és az erőszakos figyelemfelkeltés közt. A csoportba járó gyermekek többsége mára már kerüli, félnek az akarattal vagy akár a rossz szándék nélkül történő lelki vagy testi bántalmazástól, a konfliktusoktól. Ugyanakkor képes a gyengéd közelítésre is, igényli a szeretetet a felnőttektől és a gyermekektől egyaránt. A csoport szokás és szabályrendszerét nehezen vagy nem tartja be, a tervezett tevékenységekben változó motivációval vesz részt. Mivel felmerült az ADHD lehetősége, a Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatára küldjük a szülők beleegyezésével.

Az Indikációk, kontraindikációk az állatasszisztált munkában kurzus során az ADHD-s gyermekek tüneteinek, állattal asszisztált fejlesztési lehetőségeinek témájában kutakodtam mélyebben egy dolgozat elkészítése során. A szakirodalmakban olvasottak megerősítették bennem a gondolatot, hogy M. problémáinak orvoslásában nagy segítségünkre lehet egy társállat.

Az ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder), azaz a figyelemhiányos hiperaktivitászavar manapság az egyik leggyakrabban megjelenő idegrendszeri fejlődési rendellenesség. Az ADHD terén végzett vizsgálatok azt mutatják, hogy az állapot elsősorban genetikai, illetve idegrendszeri eredetű, nem a környezeti tényezők befolyásolják annak kialakulását. A vizsgálatok arra is rávilágítottak, hogy a tüneteket az agy bizonyos területeinek rendellenes működése és a dopamin nevű molekula szintjének gyors esése váltja ki (Nagy, 2019).

Más megközelítésben az ADHD okai közé sorolják a gyermeket érő külső hatásokat, és egyéb, akár a születés körüli körülményeket is, melyek a genetikai okokkal együttesen váltják ki a tüneteket. (Elmaghraby-Garayalde, 2022)

Az állattal asszisztált tevékenységek kapcsán célom a kislány szociális készségeinek megfigyelése, lehetséges fejlesztése a nyúllal való mindennapos foglalkozás és a vele asszisztált tevékenységek során. Szeretnék fényt deríteni arra, hogy mennyiben befolyásolja a viselkedését egy társállat, és mennyire lehet az esetleges fejlődést a társas kapcsolatok pozitív alakítására fordítani. Ebben van nagy segítségemre Pufi a terápiás nyúl, aki november elején költözött a csoportunkba. Pufi folyamatosan, a hét minden napján, minden tevékenység közben elérhető a gyermekek számára.

A megismeréshez alkalmazott konkrét módszerek

Óvodába lépéskor minden gyermekről egy Személyiséglapot töltetünk ki a szülővel. Mivel M. testvére négy éve a csoportunkba jár, napi kapcsolatban voltunk M.-mel és családjával az ő óvodába kerülése előtt is. A szülők már akkor is komoly otthoni és bölcsődei viselkedési problémákról számoltak be M. kapcsán, ami ma is tapasztalható. Sajnos ehhez társul egy megengedő szülői magatartás, mely a probléma fokozódását eredményezi.

Minden gyermekről, így M-ről is vezetjük a Gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentumot, melyben óvodába lépéstől egészen a jogviszony megszűnéséig folyamatosan vezetjük a gyermekek fejlődését. A fejlődési naplót a mindennapos megfigyelések alapján töltjük ki a nevelési év elején. Ennek alapján meghatározzuk a szükséges fejlesztéseket, melyekre tudatosan odafigyelünk a nevelési év során. Május végén újra felmérjük a gyermeket, ebből láthatjuk, hol történt fejlődés a kiinduláshoz képest.

M. fejlődésének nyomon követése alapján elmondható, hogy anyanyelvi és kognitív képességei életkorának megfelelően alakulnak az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés terén. Az egészséges életmód, a játék, a munka jellegű tevékenységek, a tevékenységekben megvalósuló

tanulás és a környezettudatosságra nevelés területeken minimális hiányosságokat mutat, sokszor azok is a szabálykövetés és az együttműködés kapcsán kerülnek előtérbe. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés szempontjai alapján azonban csak 50%-ot teljesít az életkorában elvárható szintből. A konfliktuskezelés, a tolerancia, a kivárás, az erkölcsi érzelmek, illetve a szabálytudat mind fejlesztendő területek nála, ami párosul egy folyamatos nyugtalansággal, túlmozgékonyssággal.

A társas kapcsolatok felméréséhez szintén elsődleges módszer a mindennapos megfigyelés, illetve minden nevelési évben egyszer, általában januárban a szociometriai vizsgálatot is elvégezzük a csoportban. M. társas kapcsolataira jellemző, hogy nincs kölcsönös baráti kapcsolata, a legfontosabb és legbiztosabb pont számára a testvére. Sajnos azonban az ő esetükben nem volt szerencsés az azonos csoport választása, M. folyamatos jelenléte és figyelemfelkeltő viselkedése testvére, B. számára is degradáló. Mindkettejükről elmondható, hogy sokkal kiegyensúlyozottabban viselkednek, ha a másik éppen valamilyen okból nincs óvodában.

A terápiás nyúl M.-re gyakorolt hatásának megállapítása szintén elsősorban a megfigyelés módszerével történik. A mindennapok során folyamatosan feljegyzéseket, fotókat készítek M. és Pufi kapcsolatáról, tapasztalataimat rendszeresen megosztom a szüleivel is.

Vizsgálati eredmények, megállapítások

A csoport életében nagy jelentőséggel bír a nyúl gondozása, a vele való foglalkozás. A legmotiváltabb azonban végig M. maradt, aki minden nap valamivel kedveskedik Pufinak. A találkozás első napjaiban különösen figyeltem arra, hogy M. megtanulja, hogyan közelíthet Pufihoz, hogyan simogassa, hogyan beszélhet hozzá.

Kezdetben egy plüss nyuszt hívtam segítségül az alapok elsajátításához. Mikor bizonyossá vált számomra, hogy érti a gyengéd érintés fontosságát egy kisállat esetében, megsimogathatta Pufit. Az első hetekben nagyon odafigyeltem, hogy M. jelenlétében ne essen bántódása a nyúlnak. Mára már bármikor megengedem neki, hogy lenyissa a ketrec ajtaját és benyúljon hozzá, fésülje vagy akár répával etesse a kezéből.

7. kép: M. répával eteti Pufit

(Forrás: saját fotó)

8. kép: Megtanulta a gyengéd érintést

(Forrás: saját fotó)

9. kép: Igényli a közelségét

(Forrás: saját fotó)

Reggelente M. és testvére az elsők között érkeznek meg a csoportba. M. első dolga, hogy friss vizet hozzon Pufi itatójába, illetve, hogy ellássa ennivalóval. Amikor lehetőség van rá, már korán reggel, a napi feladatok megkezdése előtt vagy a délutáni pihenés után padokból karámot építünk, és abba kivesszük a nyulat. Egyszerre 2-3 gyermek lehet bent vele a lekerített részen a hely szűke miatt. M. szinte végig mellette van, ha nem is a karámon belül, de kívülről folyamatosan figyeli Pufit.

Az állattal való viselkedése terén azt figyeltem meg, hogy az eddig minden téren vehemens, gyakran társaival is agresszív megnyilvánulásokat mutató kislány rendkívül gyengéden, óvatosan, halkszavúan bánik a nyúlal. Szüleitől tudom, hogy otthon is nagyon sokat beszél róla, illetve, hogy a közös bevásárlások alkalmával mindig kell Pufira is gondolni.

10. kép: Finommotorika fejlesztés

(Forrás: saját fotó)

11. kép: Önként vállalt feladat

(Forrás: saját fotó)

Az ő fejlődésében én ezt nagy eredménynek tekintem, hiszen látható, hogy képes ő is heves mozdulatok, indulatok nélkül közelíteni egy társ felé. Mindezek mellett ez azt is mutatja a megfelelő motiváció által a feladattudata, a szabálytudata is fejlődik, hiszen az állatról való gondoskodás mára az ő életének fontos részévé vált. Jutalomként éli meg az etetést, itatást, a fésülést, a nyuszi labdájának jutalomfalattal történő megtöltését, ez pozitívan hat az önértékelésre is. Szívesen, önként vesz részt a nyúl ketrece körüli takarításban. A nyúllal való mindennapos foglalkozás számtalan fejlesztési lehetőséget magában foglal M. esetében. Fejlődik a finommotorikája, a szem-kéz és szem-láb koordinációja, a téri tájékozódása, az énképe, a türelme, a toleranciája, az empátiás készségei, a feladattudata, a kommunikációja, a taktilis érzékelése, a figyelme, az emlékezete, a gondolkodása, tulajdonképpen az egész személyisége.

12. kép: Könnyebb a kommunikáció
(Forrás: saját fotó)

Az adatok alapján tervezett pedagógiai beavatkozások

További feladatom az, hogy M. az állattal megtapasztalt érzelmeit, közeledését a társai felé is ki tudja vetíteni. Jelenlegi tanulmányaimmal, a képzés nyújtotta ismeretek segítségével szeretném elérni azt, hogy M. iskolába lépéséig egy nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb gyermekké váljon. A Pedagógiai Szakszolgálat jövőbeni Szakvéleményében megfogalmazott javaslatok figyelembevételével, kihasználva az állatasszisztált fejlesztési lehetőségeket igyekszem M. szociális készségeit, társas kapcsolatait pozitív irányba terelni.

A Portfóliómba beillesztett fényképek mind saját képek, a szülők beleegyezésével kerültek felhasználásra.

2.3. A szakmai fejlődés tényeinek összegzése

A képzés során a különböző kurzusok lehetővé tették számomra, hogy mélyebben belelássak olyan tudományokba, kutatásokba, vizsgálatokba, melyek elősegítik a szakmai fejlődésemet. Az ember-állat kapcsolatok fejlődésén keresztül, az állatasszisztált munka színterein, hatásmechanizmusán át az állatvédelemig minden témában szereztem új ismereteket. Ugyanakkor alapvető gyógypedagógiai ismeretekkel is gazdagodtam, így bizonyos esetekben könnyebben meg tudom ítélni egyes gyermekek tüneteit, reakcióit. A különböző állatfajok megismerése újabb gondolatokat ébresztett a szakmai munkám terén.

2.4. Összegző reflexió a szakmai fejlődésről

Összességében a portfólió összeállítása segített átlátni, hogy milyen széles körben tudom alkalmazni azokat az elméleti ismereteket, illetve gyakorlati tapasztalatokat, amelyeket tanulmányaim során szereztem. A képzés kapcsán mertem belevágni a nyulas projektbe, amit immáron sokkal tudatosabban, tervezetten, szervezeten tudok megvalósítani, közben megfigyelem annak gyermekekre gyakorolt hatásait. Munkám során igyekszem a tanultak alapján a leghatékonyabban bevonni őt, illetve alkalmanként egyéb állatokat is a fejlesztésbe.

3. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása

3.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába

A képzés során már eddig is sok olyan elméleti ismeretet szereztem, melyek megerősítenek abban, hogy az óvodában végzett nevelő-fejlesztő munkámat hatékonyan ki tudom egészíteni társállattal. Az AAI minden téren pozitívan hat a gyermekek fejlődésére, akár egy állatasszisztált aktivitásról akár állatasszisztált pedagógiáról beszélünk.

Az állatok viselkedéséről, tartásukról, bevonhatóságukról tágabb képet kaptam, könnyebben meg tudok tervezni egy-egy tevékenységet, programot. Ha az egész óvodát tekintjük, átgondoltabb javaslatokat tudok adni óvodai kirándulások, helyszíni foglalkozások szervezéséhez.

A gyermekek fejlődésénél átlátom az állatasszisztált tevékenységek spontán hatásait, illetve tudatosan ki tudom használni a fejlesztési lehetőségeket, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségét, adottságait.

Emellett az állat oldaláról is jobban odafigyelek, hogy biztonságos, számukra megfelelő feltételek mellett, a lehető legkevesebb stresszforrást okozva vonjam be őket az interakciókba.

Összességében, amit eddig csak saját tapasztalatok és szinte ösztönös gondolatok alapján vittem véghez a hozzám járó gyerekekkel, most tudatosan átlátva valósítom meg a mindennapokban.

3.2. Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás

A gyakorlatban az óvodában és szűkebb környezetemben a Maci csoportban is nap mint nap tapasztalom az állatasszisztált tevékenységek jótékony hatását. A hozzánk járó gyermekek megismerik a „jó gazda gondossága” fogalmának jelentését és jelentőségét (1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről). Gyermekként megtapasztalják a felelős állattartás alapjait, amelyben nevelőtestületünk minden tagja aktívan segíti őket. A gyermekek személyisége folyamatosan fejlődik, ismereteik gazdagodnak az állatok gondozása során. Az állatokkal történő interakciók során esetleges szorongásuk oldódik, könnyebben teremtenek kapcsolatot társaikkal, kommunikációjuk közvetlenebbé válik, vagy bizonyos esetekben megindul.

Az elméletben tanultak mind alátámasztják azokat a korábbi és mostani tapasztalataimat, melyeket az állatasszisztált tevékenységek körében szereztem.

3.3. További szakmai tervek

Kiemelten fontosnak tartom az állatok közelségét, az állatasszisztált intervenciók folyamatos jelenlétét az óvodás korosztály körében. Az óvoda vezetője is ugyanígy gondolkodik, ezért hosszú távon biztosítottnak látom az állatgondozás lehetőségét intézményünkben. Tanulmányaim és a csoportban folyó állatasszisztált munkám kapcsán folyamatos megerősítést és támogatást kapok a vezetőségtől, a kolléganőktől és a szülőktől egyaránt. Ez még inkább megerősít abban, hogy jó úton járok, ezért a jövőben is folytatni fogom az állatok bevonásával történő nevelést, fejlesztést. Hosszú távú céljaim közt szerepel egy terápiás kutyával való együttműködés, amennyiben ezt anyagi lehetőségeim engedik. Mindaddig folytatom a Pufival megkezdett munkámat és alkalmanként egyéb kisállatok bevonásával igyekszem színesíteni az állatasszisztált tevékenységeimet az óvodában.

Felhasznált irodalom:

1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről Letöltés dátuma: 2024.03.28.
forrás: <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800028.TV>

41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról
14.§ (2) Letöltés dátuma: 2024. 03.16. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000041.kor>

Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat: ADHD. Letöltés dátuma: 2023.11.26. forrás:
<https://bmpsz.net/problemak/adhd>

Doktor Mancsok Alapítvány: Állatasszisztált terápia. Letöltés Dátuma: 2023.11.27. forrás:
<http://www.doktormancsok.hu/allatasszisztalt%20terapia/>

Elmaghraby, R. - Garayalde, S. (2022): What is ADHD? Letöltés dátuma: 2023.11.26. forrás:
<https://www.psychiatry.org/patients-families/adhd/what-is-adhd>

Farm Animal Welfare Council: Press Statement (1979) Letöltés dátuma: 2024.03.29. forrás:
<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20121007104210/http://www.fawc.org.uk/pdf/fivefreedoms1979.pdf>

Gelencsérné Bakó Márta – Ékes Viktória (2021): Az állatasszisztált terápia megítélése online kérdőív feldolgozása alapján. Iskola a társadalmi térben és időben IX., PTE BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola. 115-129. o. Letöltés dátuma: 2023.10.11.
forrás:

<https://btk.pte.hu/sites/btk.pte.hu/files/nevtudphd/Kiadv%C3%A1nyok/Iskola%20t%C3%A1rsadalmi%20t%C3%A9rben%20t%C3%A9s%20id%C5%91ban%209..pdf>

Illés Anett: AI módszer a kutyás terápiában. Letöltés dátuma: 2023.10.11. forrás:
<http://mek.oszk.hu/03800/03851/03851.pdf>

Iváncsik Réka: Indikációk, kontraindikációk. Előadás PPT

Kovácsné dr. Bakosi Éva: A szabadidő pedagógiai kérdéseire. Letöltés dátuma: 2024.02.19.
forrás: https://elearning.uni-mate.hu/pluginfile.php?file=%2F1168192%2Fmod_resource%2Fcontent%2F1%2FA%20szabadid%C5%91%20pedag%C3%B3giai%20k%C3%A9rd%C3%A9seihez.pdf

Kovácsné Nagy Ibolya – Pékné Sinkó Csenge (2021): Egy állatasszisztált pedagógiai tevékenység kutatásában résztvevő gyermekek fejlettségi szintje iskolába lépéskor. Iskola a társadalmi térben és időben IX., PTE BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori

Iskola. 139-145. o. Letöltés dátuma: 2023.10.11. forrás: <https://btk.pte.hu/sites/btk.pte.hu/files/nevtudphd/Kiadv%C3%A1nyok/Iskola%20t%C3%A1rsadalmi%20t%C3%A9rben%20%C3%A9s%20id%C5%91ban%209..pdf>

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda Pedagógiai Programja. Letöltés dátuma: 2023.10.31. forrás: [https://kaposvaricampus.uni-mate.hu/gyakovi/-/document library/naax/view file/3808645? com liferay document library web portlet DLPortlet INSTANCE naax redirect=https%3A%2F%2Fkaposvaricampus.uni-mate.hu%2Fgyakovi%3Fp_p_id%3Dcom_liferay_document_library_web_portlet_DLPortlet INSTANCE naax%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview](https://kaposvaricampus.uni-mate.hu/gyakovi/-/document%20library/naax/view%20file/3808645?com_liferay_document_library_web_portlet_DLPortlet_INSTANCE_naax_redirect=https%3A%2F%2Fkaposvaricampus.uni-mate.hu%2Fgyakovi%3Fp_p_id%3Dcom_liferay_document_library_web_portlet_DLPortlet_INSTANCE_naax%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview)

MATE KC Gyakorló Óvoda „Élményporta” jógyakorlat. Letöltés dátuma: 2023.10.31. forrás: <https://kaposvaricampus.uni-mate.hu/documents/57244/124576/%C3%89lm%C3%A9nyporta%20j%C3%B3gyakorlat%20k%C3%A9pekkel.pdf/686720ba-6464-17e0-af51-7a4518e5d7df?t=1694674769787>

Molnár Marcell – Iváncsik Réka – Di Blasio Barbara (2021): Első osztályos tanulók iskolakezdési stresszének csökkentése állattal asszisztált foglalkozások keretében. Iskola a társadalmi térben és időben IX., PTE BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori

Iskola. 146-156. o. Letöltés dátuma: 2023.10.11. forrás: <https://btk.pte.hu/sites/btk.pte.hu/files/nevtudphd/Kiadv%C3%A1nyok/Iskola%20t%C3%A1rsadalmi%20t%C3%A9rben%20%C3%A9s%20id%C5%91ban%209..pdf>

Molnár Marcell – Suba-Bokodi Éva – Iváncsik Réka (2022): A nyulak felhasználhatósága az állatasszisztált pedagógiai fejlesztő munkában. Állattenyésztés és takarmányozás 2022. 71. 3. 170-184.p. Letöltés dátuma: 2024.03.28. forrás: https://real-j.mtak.hu/22359/13/ATT_2022_3_FINALr.pdf

Nagy Péter (2019): Nem elrontották – így született. Letöltés dátuma: 2023.11.26. forrás: <https://mipszi.hu/cikk/190412-nem-elrontottak-igy-szuletett>

Neo Magyar Segítőkutya Közhasznú Egyesület: Állatasszisztált terápia. Letöltés dátuma: 2023.11.27. forrás: <https://segitokutya.net/allatasszisztalt-terapia/>

Suba-Bokodi Éva – Nagy István – Molnár Marcell (2024): The Impact of Transportation on the Cortisol Level of Dwarf Rabbits Bred to Animal Assisted Interventions Letöltés dátuma: 2024.03.28. forrás: <https://www.mdpi.com/2076-2615/14/5/664>

Topál József – Hernádi Anna (2011): Gyógyító állatok: Tudomány vagy kurzslás? Letöltés dátuma: 2024.03.16. forrás: <https://real.mtak.hu/2810/1/Topal-Hernadi-MaTud2011.pdf>

Ábrák/ táblázatok jegyzéke:

1. kép: Ismerkedés Pufival 20.o.
  2. kép: Rajzok Pufiról 21.o.
  3. kép: Pufi ismerkedik 21.o.
  4. kép: Az állatoktól félő kislány Pufival 21.o.
  5. kép: Már könnyebb Anyától elválni 23.o.
  6. kép: Egyre bátrabb nagycsoportosunk 23.o.
  7. kép: M. répával eteti Pufit 28.o.
  8. kép: Megtanulta a gyengéd érintést 28.o.
  9. kép: Igényli a közelségét 28.o.
  10. kép: Finommotorika fejlesztés 29.o.
  11. kép: Önként vállalt feladat 29.o.
  12. kép: Könnyebb a kommunikáció 29.o.
- 1.táblázat: Fejlesztési lehetőségek a nyúl által 22.o.

Mellékletek

1. sz. melléklet: Állattal asszisztált nevelés-oktatás és szabadidő tervezése

Szabadidő szervezési folyamata

„Nem szeretem állatok” napja a MATE KC Gyakorló Óvodában

2024. május-gyerekhét

Tervezési szakasz:

Célmeghatározás: A tervezett program célja különböző egzotikus, illetve kevésbé kedvelt állatfajok megismertetése a gyermekekkel. Félelmek, rossz beidegződések oldása, komplex, minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés biztosítása.

Alapvető személyi és technikai feltételek kialakítása: Különleges állatokat tartó személyek megkeresése és felkérése (esetünkben három személy), akik az állatokról megfelelő ismereteket is nyújtanak a gyermekeknek. A számukra szükséges tárgyi feltételek összeírása, megbeszélése – helyszín jó és rossz idő esetén, asztalok, székek, stb. A nevelőtestület részéről a csoportokat kísérő felnőttek (óvodapedagógusok, dajkák, pedagógiai asszisztensek) részvétele a megvalósításkor.

Ötletgyűjtés: Különleges és ritkán tartott állatok, elsősorban hüllők és kételtűek pl. kígyók, teknősök, varánusz, axolotl; valamint skorpiók, rágcsálók bemutatása, megismertetése.

Programelemek véglegesítése:

Felelősök kijelölése: óvodavezető, Zöld Óvoda munkacsoport vezető

A várható létszám összehangolása a programelemekkel: 3 fő állatokat bemutató személy, az óvodába járó gyermekek (116 fő), nevelőtestület tagjai 21 fő

A három meghívott vendégnek 3 helyszín berendezése jó idő esetén az udvaron, rossz idő esetén a tornaszobában és az öltözőben. A 6 csoport két körben, 15 perc eltolással indul körbe a 3 helyszínen.

	1. helyszín	2. helyszín	3. helyszín
Halacska	9.30	9.45	10.00
Katica	10.00	9.30	9.45
Süni	9.45	10.00	9.30
Csiga	10.15	10.30	10.45
Maci	10.30	10.45	10.15
Nyuszi	10.45	10.15	10.30

Kelléklista összeírása: asztalok, székek, víz, poharak, ajándék a részvételért.

Költségvetés készítése: ásványvíz és köszönő ajándék (1-1 doboz bonbon) kb 6000,-

Akcióterv készítése:

8.30-9: szükséges eszközök, asztalok, székek előkészítése, víz és poharak előkészítése jó idő esetén az udvaron, rossz idő esetén tornaszobában és öltözőben

9 óra: vendégek érkezése

9-9.30: kipakolás, helyszínek berendezése

9.30-11.00: program lebonyolítása

11.00-11.30.: vendégek részvételének megköszönése, pakolás

Döntés:

Májusban a gyerekhéten visszatérő programként szerepel, megrendezésre kerül.

Szervezési szakasz:

Forrásteremtés: Minimális költséggel jár, alapítványi forrásból kerül kifizetésre.

Pénzügyi bonyolítás megkezdése: Nincs rá szükség.

Szükséges szerződések, szerződések megkötése: Szóbeli megegyezéssel a résztvevőkkel.

Helyszíni szemle: Az óvoda területén valósul meg a program.

Reklám, propaganda: Az óvoda zárt szülői közösségi csoportjában kerül közzétételre, illetve szóban is tájékoztatjuk a szülőket. Az eseményre meghívjuk a helyi médiát (Kaposvár Most, Somogyi Hírlap)

Közvetlen előkészítés: A programot megelőző nap a szükséges eszközök beszerzése, előkészítése.

Folyamatos ellenőrzés: A meghívott vendégekkel kapcsolattartás, előzetes egyeztetés a programot megelőző napokban is. A tárgyi feltételek biztosítása.

Lebonyolítási szakasz:

Vezető megérkezése a programra: A program helyben zajlik, a vezető és a Zöld Óvoda munkacsoportvezető reggel legkésőbb 8 órára az intézményben tartózkodik.

Startra kész állapot: A helyszínek előkészítésével készen, vendégek fogadására várva 9 órakor.

Résztvevők megérkezése a programra: 9.00 órakor a vendégek saját helyszínükre kísérése, szükség szerint segítségnyújtás a kipakolásban, előkészítésben.

Megnyitás: Az óvodavezető pár mondatban megnyitja a programot.

Programvezetés: Vezetésre nincs szükség. A csoportok a pedagógusokkal, dajkákkal, pedagógiai asszisztensekkel a fent feltüntetett táblázatban szereplő időrend szerint járják végig a helyszíneket. A helyszíneken az állatok gondozói részletesen bemutatják az általuk hozott állatokat, lehetőséget adnak a szelíd egyedek simogatására, kézbevételére.

Program bezárása: Az óvodavezető néhány mondattal lezárja a programot.

Technikai zárás: Az állatok és az előkészített eszközök pakolása.

Tevékenység rendezvény után:

Technikai utómunkálatok: Eszközök elpakolása, mosogatása.

Értékelés: A program lezárása után a résztvevők (vendégek, nevelőtestület) véleményének, észrevételeinek meghallgatása, feljegyzése. A szervezők tapasztalatainak egyeztetése, megbeszélése.

Dokumentálás: A megvalósulás rögzítése az eseménynaptárban. Esetleges javaslatok feljegyzése, mérlegelése, jövőbeni megvalósítása.

Élmény feldolgozása: Csoportszinten az óvodapedagógusok egyéni ötletei alapján. Pl.: Rajzolás, festés, kézimunka tevékenység során változatos technikákkal különböző egzotikus állatok készítése. Verselés, mesélés tevékenységen a látott állatokról szóló vers vagy mese feldolgozása. Mozgás foglalkozáson állatok mozgásának utánzása. Külső világ tevékeny megismerése alkalmával a hallott/látott/tapintott ismeretek megbeszélése, felidézése.

A fényképek mind saját fotók, a 2022/23-as nevelési évben megvalósult rendezvényen készültek.

Szabadidő szervezési folyamata
Téli vadetetés Bószénfán, a Vadgazdálkodási Tájéközpontban
2024. január

Tervezési szakasz:

Célmeghatározás: A tervezett program célja a téli vadetetés, téli állatgondozás fontosságának meglatatása. Élmény biztosítása, az állatok téli életének megismertetése.

Alapvető személyi és technikai feltételek kialakítása: A Szarvasfarm szakembereinek felkeresése a program megvalósítása céljából, a szükséges feltételek előzetes egyeztetése. A nevelőtestület részéről a gyermekeket kísérő felnőttek (óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek) részvétele a megvalósításkor.

Ötletgyűjtés: Előre leegyeztetett napon különjárattal utazás Bószénfára az óvoda nagycsoportosaival. A Szarvasfarm szakemberének vezetésével téli vadetetésben való részvétel megvalósítása. Az ott élő állatok (háziállatok, háziszárnyasok, szarvasok, vaddisznók, bivalyok, lámák, stb.) szakértő bemutatása, megismerése, simogatása. A program végén játék a játszótéren, majd teázás és rágcsálnivalók elfogyasztása az étteremben. Ebédre visszautazás az óvodába.

Programelemek véglegesítése:

Felelősök kijelölése: óvodavezető

A várható létszám összehangolása a programelemekkel: 38 fő nagycsoportos, 6 fő óvodapedagógus

A gyermekcsoport a pedagógusokkal együtt halad végig a program során a programot vezető állatgondozókkal.

Kelléklista összeírása: Szülők tájékoztatása a programról, megfelelő ruházat bekérése a kirándulás napjára. Nedves törő, papír zsebkendő, nassolni való a csoportból.

Költségvetés készítése: Busz költsége – ajánlatkérés a Volántól.

Akcióterv készítése:

8.30-ig: A nagycsoportos gyermekek érkezzenek meg az óvodába.

8.30-8.55: Reggeli, mosdó, öltözködés.

9.00: Busz érkezése.

9.30-11.00: Program lebonyolítása: etetés, simogatás, játszótér.

11.00-11.20: Teázás, nassolás.

11.25: Busz indulása vissza az óvodába.

Döntés:

Minden januárban megszervezzük a programot.

Szervezési szakasz:

Forrásteremtés: A busz költség alapítványi forrásból kerül kifizetésre.

Pénzügyi bonyolítás megkezdése: Nincs rá szükség.

Szükséges szerződések, szerződések megkötése: A Szarvasfarm szakembereivel történő megállapodás, melyben benne foglaltatik a programvezető feladata, a program tartalma.

Helyszíni szemle: Az óvodavezető ellenőrzi a területet. Mivel évek óta minden télen megrendezésre kerül a program, a helyszínt és a szervezőket jól ismerjük.

Reklám, propaganda: Az óvoda zárt szülői közösségi csoportjában kerül közzétételre, illetve szóban tájékoztatjuk a szülőket. Kérjük a megfelelő ruházatot erre a napra.

Közvetlen előkészítés: A programot megelőző nap a szükséges eszközök elpakolása.

Folyamatos ellenőrzés: A programot biztosító partnerrel folyamatos kapcsolattartás, előzetes egyeztetés a programot megelőző napokban is. A tárgyi feltételek biztosítása.

Lebonyolítási szakasz:

Vezető megérkezése a programra: Az óvodavezető a helyszínen várja a csoportot.

Startra kész állapot: A kirándulás reggelén a szükséges eszközöket elpakolva, a gyerekeket felkészítve buszra indulásra készen 8.55-kor.

Résztevők megérkezése a programra: kb. 9.25: Megérkezés Bószénfára a Szarvasfarmra.

Megnyitás: Az óvodavezető pár mondatban megnyitja a programot.

Programvezetés: A Szarvasfarm egy állatgondozója az érkezéstől a program végéig vezeti a csoportot az állatkarámok közt. Közben a gyermekek számára érthető és érdekes módon bemutatja az aktuálisan látható, etethető vagy simogatható állatokat. Egy fő segít neki az etetés folyamatában, a takarmányok szállításában. A program végén játszótérrel, majd a teázással és nassolással zárunk.

Program bezárása: A programvezető és az óvodavezető pár mondattal lezárja a délelőttöt.

Technikai zárás: Busszal utazás vissza az óvodába.

Tevékenység rendezvény után:

Technikai utómunkálatok: Eszközök elpakolása.

Értékelés: A program lezárása után a résztvevők véleményének, észrevételeinek meghallgatása, feljegyzése. A szervezők tapasztalatainak egyeztetése, megbeszélése. A gyermekek élményeinek meghallgatása.

Dokumentálás: A megvalósulás rögzítése az eseménynaptárban. Esetleges javaslatok feljegyzése, mérlegelése, jövőbeni megvalósítása.

Élmény feldolgozása: Csoportszinten az óvodapedagógusok egyéni ötletei alapján. Pl.: Rajzolás, festés, kézimunka tevékenység során változatos technikákkal különböző vadon élő, erdei állatok készítése. Verselés, mesélés tevékenységen a látott állatokról szóló vers vagy mese feldolgozása. (pl.: Fazekas A.: Öreg néne őzikéje) Mozgás foglalkozáson állatok mozgásának utánzása. Külső világ tevékeny megismerése alkalmával a hallott/látott/tapintott ismeretek megbeszélése, felidézése, élmények átadása a kisebb csoporttársaknak.

A fényképek mind saját képek, a 2024. januárban megvalósult vadetetés alkalmával készültek.

2. sz. melléklet: Linkgyűjtemény a MATE KC Gyakorló Óvoda állatasszisztált tevékenységeihez kapcsolódó dokumentumairól, sajtómegjelenésekről

1. „Élményporta” jógyakorlat:

Óvodánkban 2020 tavasza óta emelt ágyásokban kertészkedünk a gyerekekkel. Az állatok tartására alkalmas ketrecek kialakítása után, 2021. szeptemberétől tyúkokat és nyulakat is gondozunk óvodásainkkal. Célunk az ökológiai szemléletmód megalapozása, a fenntarthatóságra nevelés. A kerti tevékenységeink során szerzett tapasztalatainkat szeretnénk volna megosztani más intézményekkel is, ezért pályáztunk az Oktatási Hivatal (OH) Bázisintézménye címre 2022-ben. Jógyakorlatunkkal 2023-ban az Oktatási Hivatal Bázisintézményévé váltunk. Pályázatunkban azonban csak röviden, az OH szempontsorának megfelelően 2 oldalon volt lehetőségünk megfogalmazni tapasztalatainkat, ezért a vezetőséggel úgy láttuk jónak, ha egy teljesen kidolgozott változatot készítünk el, ami felkerülhet az óvoda honlapjára. Ezt a dokumentumot „Élményporta jógyakorlat” címen jómagam állítottam össze, mely részletesen tartalmazza céljainkat, feladatainkat, eddig elért eredményeinket, humán erőforrás és eszköz igényeinket, Élményportánk színtereit, Élményportánk naplóját, a kompetenciafejlesztés lehetőségeit és az eredményességi kritériumokat. A honlapon történt közzététel által bármely más érdeklődő pedagógus és intézmény számára elérhetővé vált munkásságunk. Az „Élményporta jógyakorlat” az alábbi linken érhető el:

<https://kaposvaricampus.uni-mate.hu/documents/57244/124576/%C3%89lm%C3%A9nyporta%20j%C3%B3gyakorlat%20k%C3%A9pekkel.pdf/686720ba-6464-17e0-af51-7a4518e5d7df?t=1694674769787> Letöltés dátuma: 2024.04.14.

2. Madársuli program, Földön szárnyakon 2019-ben.

Szárnyasok lepték el a Gyakorló Óvoda udvarát. SONLINE, 2019. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2019/09/szarnyasok-leptek-el-a-gyakorlo-ovoda-udvarat>

3. Európai Mézes Reggeli program 2019-ben.
Mézes napot tartottak a gyakorló oviban. SONLINE, 2019. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://kaposvarmost.hu/hirek/kaposvari-hirek/2019/11/15/mezes-napot-tartottak-a-gyakorlo-oviban.html>
4. „Élményporta” kezdetei 2020-ban.
Kertészkedni tanulnak az ovisok. SONLINE, 2020. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2020/05/kerteszkedni-tanulnak-az-ovisok>
5. Európai Mézes Reggeli program 2020-ban. A rendezvény azóta hagyománnyá vált, minden évben megrendezzük óvodánkban.
Mézes reggelivel és zümmögő kaptárral várták az ovisokat. SONLINE, 2020. Letöltés dátuma: 2024.04.24. <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2020/11/mezes-reggelivel-es-zummogo-kaptarral-vartak-az-ovisokat>
6. Állatok világnapja 2021-ben.
Barni, a szamár volt az ovisok kedvence. SONLINE, 2021. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2021/10/barni-a-szamar-volt-az-ovisok-kedvence>
7. „Különleges állatok napja” 2022-ben.
Egzotikus állatsimogatóvá változott az óvoda. SONLINE, 2022. Letöltés dátuma: 2024.04.14. https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2022/05/egzotikus-allatsimogatova-valtozott-az-ovoda-udvara?fbclid=IwAR2uuAvhpBg4iFTM7qOsvzofz16KIQPfgEfX5kYqNaNFo_HF-M_J2Lss-aE
8. „Különleges állatok napja” 2023-ban.
Állatokat lehetett simogatni a Gyakorló oviban. SONLINE, 2023. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://www.sonline.hu/helyi-kultura/2023/05/allatokat-lehetett-simogatni-a-gyakorlo-ovodaban>

9. Gilisztakomposztálás. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2023/06/voros-gilisztaknak-koszonhetoen-lesz-a-konyhai-hulladekbol-ertekes-komposzt>
10. Gyűjtés a Kutyatár Természet- és Állatvédő Egyesületnek.
Simogató is járt a sok az udvarnyi adomány mellé. SONLINE, 2024. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2024/03/simogatas-is-jart-a-sok-az-udvarnyi-adomany-melle>
A Kutyatárnak gyűjtöttek a gyakorló Óvodában. KAPOSVÁRMOST.HU, 2024. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://kaposvarmost.hu/hirek/kaposvari-hirek/2024/03/07/a-kutyatarnak-gyujtottek-a-gyakorlo-ovodaban.html>
11. Elnyertük az Iskolakertekért Alapítvány Mentor Óvoda címét.
Az ország legjobb ovikertjei között a Gyakorló Óvoda Élményportája. KAPOSVÁRMOST.HU, 2024. Letöltés dátuma: 2024.04.14. <https://kaposvarmost.hu/hirek/kaposvari-hirek/2024/03/19/az-orszag-legjobb-ovikertjei-kozott-a-gyakorlo-ovoda-elmanyportaja.html>

NYILATKOZAT

a portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Kelemen Annamária
A Hallgató Neptun kódja: SG998T
A dolgozat címe: Az állatasszisztált tevékenységek lehetőségei a MATE KC Gyakorló Óvodában
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Állattenyésztési Tudományok Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Állatnemesítési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott portfólió egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024 év aprilis hó 16. nap

Hallgató aláírása

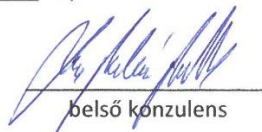
NYILATKOZAT

Kelemen Annamária (hallgató Neptun azonosítója: SG998T) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a portfóliót áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakedolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem²

Kelt: 2024 év április hó 16 nap

belső konzulens

---

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.